

Sygn. akt **IC 4/22**

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 września 2022 roku

Sąd Rejonowy w Gdyni I Wydział Cywilny

w składzie: Przewodniczący: Sędzia Sławomir Splitt

Protokolant: Jolanta Migot

po rozpoznaniu w dniu 28 września 2022 r. w Gdyni na rozprawie

sprawy z powództwa **M. K.**

przeciwko **(...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w W.**

o zapłatę

I. oddala powództwo;

II. zasądza od powoda **M. K.** na rzecz pozwanego **(...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W.** kwotę **3.617,00 złotych** (trzy tysiące sześćset siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty.

UZASADNIENIE

Powód M. K. domaga się od pozwanej (...) sp. z o.o. w W. zapłaty kwoty 40.650,00 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 4 kwietnia 2015 roku do dnia zapłaty, a także zasądzenia na swoją rzecz kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu podano, że dnia 30 marca 2015 roku w Centrum Handlowym (...) powód został potrącony przez biegłego P. M., który uciekał przed ochroniarzami. Odciski zdarzenia jak rozstrój zdrowia trwały ponad 7 dni i nie zostały niesporne i zostały stwierdzone prawomocnym wyrokiem z dnia 16 października 2017 roku (...) Rejonowego w M. w sprawie o sygn. akt II K 620/17.

Powód z uwagi na doznane obrażenia był hospitalizowany na Oddziale (...) Ogólnej w Szpitalu Miejskim w G. przez 5 dni. N. odbył szereg dodatkowych wizyt i konsultacji lekarskich. Koszty leczenia w znacznej mierze pokryte zostały przez NFZ. Powód poniósł jednak koszty prywatnych wizyt lekarskich, przy czym dysponuje rachunkami na łączną kwotę 650 zł.

Poza odszkodowaniem w tej kwocie powód dochodzi do zadośćuczynienia za szkodę niemajątkową w wysokości 40.000,00 zł. Kwota określonego zadośćuczynienia została pomniejszona o kwotę nawiązki zasądzonej wyrokiem karnym.

Pozwany jest zarządcą Centrum Handlowego (...) w G..

Powód zainicjował postępowanie pojednawcze, które nie przyniosło skutku w postaci ugodowego zakończenia sporu między stronami.

(pozew # k. 3-6)

Pozwana w odpowiedzi na pozew wniosła o oddalenie powództwa w całości.

W uzasadnieniu stwierdziła, iż roszczenie uległo przedawnieniu, a powód nie przerwał skutecznie biegu terminu przedawnienia, ponieważ zawiadanie do próby ugodowej nie miało na celu dochodzenie roszczenia, a jedynie przerwanie biegu przedawnienia. Powód nie składał żadnej propozycji ugody.

Powód dowiedzia się o szkodzie i osobie zobowiązanej do jej naprawienia najpóźniej w dniu wydania wyroku karnego, czyli 16 października 2017 roku. Zatem roszczenia powoda przedawniły się najpóźniej z dniem 16 października 2020 roku.

Ponadto podniosła zarzut braku legitymacji biernej, ponieważ szkoda została wyrządzona przez osobę trzecią P. M.. Dodatkowo pozwana wskazała, iż P. M. dokonał potrącenia powoda podczas ucieczki przed pracownikiem ochrony sklepu (...), to jest sklepu wielkopowierzchniowego znajdującego się na terenie Centrum Handlowego (...) w G..

Należy od powyższego pozwana wskazała, iż nie zatrudniała firmy ochroniarskiej sprawującej nadzór i dozór Centrum Handlowego (...) w G., umowę dotyczącą ochrony obiektu zawierała jej właściciel - spółka Centrum (...) spółka z o.o. w dniu 2 stycznia 2015 roku.

Powód nie wskazał na jakiej zasadzie odpowiadać miała pozwana, a pozwanej nie sposób przypisać winy.

Wreszcie powód zakwestionował wysokość szkody i zadośćuczynienia dochodzonych przez powoda.

(odpowiedź na pozew k. 62-73)

W odpowiedzi powód wskazał m.in., że roszczenie nie jest przedawnione, gdyż zgodnie z art. 118 k.c. termin przedawnienia wypada na ostatni dzień roku kalendarzowego. Zdaniem powoda każde zawiadanie do próby ugodowej przerywa bieg przedawnienia.

(...) podstawy odpowiedzialności pozwanego powód wskazał art. 435 k.c. i odpowiedzialność na zasadzie ryzyka. Należy od tego powołać się na art. 429 k.c. oraz art. 415 k.c.

Źródła odpowiedzialności pozwanego w zdarzeniu powód upatrywa w samej organizacji funkcjonowania centrum handlowego. Do zdarzenia doszło poza terenem konkretnego sklepu, ale w części ogólnodostępnej centrum handlowego. Powód przyrównał przedmiotowe zdarzenie do poślizgnięcia się powoda na nieoznaczonej, niewidocznej podłozie, czy uderzenia w nieoznaczone przeszkłone drzwi. Zgodnie z art. 441 § 1 k.c. odpowiedzialność pozwanego i P. M. jest solidarna.

Powód podnosi także, że pracownik ochrony sklepu nie powinien podejmować pochopnych i używać środków przymusu bezpodstawnego w sytuacji, gdy pochopny mógł stanowić zagrożenie dla zdrowia osoby trzeciej - w tym wypadku powoda.

Reprezentanci powoda nie wprowadzili żadnych regulacji dotyczących funkcjonowania pracowników ochrony na terenie centrum handlowego. Gdyby pozwany prawidłowo zarządził centrum handlowym nie doszłoby do przedmiotowego zdarzenia.

(pismo powoda z dnia 05.05.2022r. # k. 109-113)

Pozwany w odpowiedzi poza podtrzymaniem dotychczasowego stanowiska zaprzeczy³, aby odpowiada³ na zasadzie ryzyka zgodnie z art. 435 § 1 k.c.

Pozwany w formie pytań retorycznych wskaza³ na brak podstaw do wprowadzania specjalnej organizacji centrum handlowego na wypadek pope³niania czynów zabronionych. Poza tym pracownik ochrony mia³ prawo ucy³ #rodków przymusu bezpo³redniego.

(pismo pozwanego z dnia 11.07.2022r. # k. 182-187)

Stan faktyczny:

Dnia 30 marca 2015 roku w Centrum Handlowym (...) w G. przy sklepie marki A. podczas ucieczki przed pracownikiem ochrony sklepu (...) P. M. potr¹ci³ id¹cego powoda powoduj¹c jego upadek na pod³og³ i utrat³ przytomno³ci. W nast³pstwie czego spowodowa³ nieumy³lnie u powoda obrażenia cia³a w postaci urazu g³owy, wstrz¹#nienia pnia mózgu i krwiaka przymózgowego.

(fakty bezsporne nadto potwierdzone: zeznaniami powoda # k. 197-199, p³yta # k. 201)

Pismem z dnia 28 sierpnia 2015 roku powód zg³osi³ szkod³ę pozwanemu. Pozwany nie uzna³ swojej odpowiedzialno³ci za szkod³ę i nie wyp³aci³ powodowi zado³#uczynienia lub odszkodowania.

(dowód: pismo z dnia 28.08.2015r. # k. 27-28)

Dnia 29 marca 2018 roku powód zavezwa³ pozwanego do próby ugodowej tej tre³ci, że pozwany mia³by zap³acia na rzecz powoda kwot³ 40.000,00 z³ wraz z ustawowymi odsetkami za opó³nienie od dnia 31 marca 2018 roku do dnia zap³aty tytu³em zado³#uczynienia oraz kwot³ 600,00 z³ wraz z ustawowymi odsetkami za opó³nienie od dnia 31 marca 2018 roku do dnia zap³aty tytu³em odszkodowania. Na posiedzeniu pojednawczym dnia 28 czerwca 2018 roku nie dosz³o do zawarcia ugody.

(fakty bezsporne nadto cz³ciowo potwierdzone: wnioskiem z dnia 29.03.2018r. # k. 39-40, potwierdzeniem nadania # k. 41, zawiadomieniem # k. 42)

Pozwany jest zarz¹dc¹ Centrum Handlowego (...) w G..

(fakt bezsporny)

(...)³, co nast³puje:

P.ższy stan faktyczny (...) na podstawie dowodów z dokumentów przed³ożonych przez strony, dowodu z zeznań powoda, a w znacznej mierze na podstawie zgodnych o³wiadczeń stron.

Do akt sprawy nie do³czono cho³by kopii wyroku S¹du Rejonowego w M. z dnia 16 pa³dziernika 2017 roku w sprawie o sygn. akt II K 620/17, a jedynie wydruk jego uzasadnienia z Portalu Informacyjnego (...) Powszechnych. Nie mniej (...) na uwadze, że strony procesu by³y zgodne co do okoliczno³ci zdarzenia, z którym powód wi¹za³ szkod³ę i powo³ywa³y si³e na tre³æ tego uzasadnienia, st¹d istotne fakty zawarte w tym uzasadnieniu nale³o uzna³ za bezsporne fakty. (...) dowodu w postaci pism kierowanych do pozwanego oraz kopia wniosku o zavezwanie do próby ugodowej wraz z dowodem nadania oraz zawiadomieniem o terminie posiedzenia nie budzi³y w¹tpliwo³ci, co do istnienia orygina³ów tożsamy³ch co do tre³ci z przedstawionymi kopiami/wydrukami, a żadna ze stron nie podnosi³a

do nich zastrzeżeń. Wydany wyrok karny nie (...) na podstawie art. 11 k.p.c., albowiem pozwany nie brał udziału w postępowaniu karnym zakończony wydaniem tego wyroku.

W ocenie (...) brak było podstaw do przeprowadzania dowodu z opinii (...) sądowego neurologa i chirurga lub ortopedy na okoliczność skutków zdarzenia z dnia 30 marca 2015 roku dla powoda oraz stopnia dolegliwości obrażeń, których doznał powód, a także zeznań (...) G. i podlegały pominięciu na podstawie art. 2352 § 1 pkt 2 k.p.c. jako nieistotne dla rozstrzygnięcia sprawy wobec ustalenia braku podstaw odpowiedzialności pozwanego za doznania przez powoda szkody.

Zeznania powoda należało ocenić jako szczere, logiczne i niesprzeczne. (...) jednak jedynie uzupełnienie bezspornych faktów dotyczących przebiegu zdarzenia szkodowego.

W okolicznościach niniejszej sprawy powód wbrew obowiązującemu rozkądowi ciężaru dowodu (art. 6 k.c. w zw. z art. 232 § 1 k.p.c.) nie wykazał przesłanek odpowiedzialności odszkodowawczej po stronie pozwanej zarówno na zasadzie winy, ryzyka czy odpowiedzialności za cudze czyny.

Zgodnie bowiem z treścią art. 415 k.c. kto z winy swej wyrządził drugiemu szkodę, obowiązany jest do jej naprawienia.

(...) nie przeważa stanowisko, że należy rozdzielać zakresy winy i bezprawności, a bezprawność ujmować jako przesłankę winy. Przyjmuje się, że pojęcie winy należy odnieść jedynie do opisanego podmiotowych cech zachowania się sprawcy szkody, jednak dopiero czyn bezprawny może być oceniany w kategoriach czynu zawinionego w rozumieniu art. 415 k.c. Bezprawy czyn oznacza jego sprzeczność z obowiązującym porządkiem prawnym. W. można natomiast przypisać sprawcy czynu w sytuacji, w której istnieje podstawa do negatywnej oceny jego zachowania z punktu widzenia zarówno obiektywnego, jak i subiektywnego (por. A. Rzetecka Gil, Komentarz do art. 415 k.c., lex/el 2011, wyrok Sądu Najwyższego z 7 maja 2008 r., II CSK 4/08, 424363).

Bezprawnym zachowaniem będzie więc takie, które stanowi obiektywne złamanie określonych reguł postępowania, czyli będzie sprzeczne z obowiązującym porządkiem prawnym. Przez porządek prawny rozumie się nakazy i zakazy wynikające z normy prawnej, ale również nakazy i zakazy wynikające z norm moralnych i obyczajowych, czyli zasad współżycia społecznego. Przyjmuje się, że bezprawność w rozumieniu reżimu deliktowego jest efektem ogólnego, normatywnego zakazu, skutecznego

erga omnes, niewyrządzania sobie nawzajem szkody. Dlatego czyn niedozwolony w znaczeniu art. 415 k.c. może mieć miejsce tylko wtedy, gdy sprawca szkody naruszył obowiązek powszechny, ciążyący na każdym. W. też trzeba, że okoliczności wywołujące bezprawność jest m.in. działanie w granicach ustawowo przyznanych uprawnień (por. A. Rzetecka Gil, Komentarz do art. 415 k.c., lex/el 2011).

Zdaniem (...) w powstaniu szkody ponosi P. M. uciekający przed pracownikami ochrony sklepu (...), który potracił powoda i doprowadził do jego upadku. Nie sposób przypisać innej osobie/podmiotowi obiektywnie nieprawidłowego zachowania, a w szczególności ochroniarzowi sklepu wielkopowierzchniowego. P. za sprawę usiłowania dokonania kradzieży może się nie tylko w granicach wyznaczonych ustawą z dnia 22 sierpnia 1997 roku o ochronie osób i mienia oraz ustawie z dnia 24 maja 2013 roku o środkach przymusu bezbronnego i broni palnej, ale także w granicach działania każdej osoby niezależnie od aktualnie pełnionej funkcji. Zgodnie bowiem z treścią art. 243 § 1 k.k. każdy ma prawo ująć osobę na gorącym uczynku przestępstwa lub w pogotwie podjętym bezbrzannie po popełnieniu przestępstwa, jeżeli zachodzi obawa ukrycia się tej osoby lub nie można ustalić jej tożsamości. U. na gorącym uczynku ma miejsce wtedy, gdy schwytywanie następuje w czasie (w momencie) popełnienia przestępstwa (por. (...) N.ńskiego

z 10.7.1987 r., VI KZP 8/87, OSNKW 1987, Nr 11#12, poz. 97) lub po jego pope³nieniu, ale kiedy sprawca pozostaje jeszcze na jego miejscu (por. R.A. S., Zatrzymanie, s. 32). Po#¹cig za sprawc¹ powinien byæ rozpocz¹ty natychmiast po dokonaniu lub usi³owaniu dokonania przest¹stwa i mieæ ci¹g³y charakter (por. T. Grzegorzczak, J. Tylman, Polskie post¹powanie, 2011, s. 575). Uprawnionym do uj¹cia jest ka¹dy, tj. osoba fizyczna, bez wzgl¹du na obywatelstwo, funkcj¹ i stosunek do sprawcy. Nie jest to zachowanie bezprawne, gdy¹ ten, kto ujmuje sprawc¹ w okoliczno#ciach wskazanych w § 1, dzia³a w ramach ustawowego uprawnienia (J. Skorupka (red.), Kodeks post¹powania karnego. Komentarz, Wyd. 5, Warszawa 2021).

W okoliczno#ciach niniejszej sprawy nie ulega³o w¹tpliwo#ci, ¹e P. M. ucieka³ przed ochroniarzami po # jak si¹e wydaje # co najmniej usi³owaniu kradzie¹y. Nie wydaje si¹e bowiem normatywnym zachowaniem ucieczka w innych ni¹z opisane okoliczno#ciach. Równie¹z ma³o prawdopodobne, aby ochroniarz zna³ dane uciekaj¹cego, co stanowi³oby przeszkod¹ w mo¹liwo#ci zatrzymania go w ramach uj¹cia obywatelskiego. Skoro zatem ka¹dy ze #wiadków zdarzenia mia³ ustawowe prawo do podj¹cia po#¹cigu za sprawc¹ przest¹stwa (równie¹z jego usi³owania # art. 13 k.p.k.), to uprawnienie takie przys³ugiwa³o ochroniarzowi. Skoro zatem ustawodawca uprawn³ ka¹dego do przytrzymania sprawcy i oddania go w r¹ce policji, to tym bardziej osoba wykonuj¹ca obowi¹zki z zakresu os¹ób i mienia na podstawie wspomnianych wy¹ej ustaw takie uprawnienie posiada³a. Dlatego po#¹cigu za uciekaj¹cym sprawc¹ nie mo¹na uznaæ za zachowanie bezprawne. Wreszcie nie mo¹na zarzuciæ, aby przyczyn¹ ucieczki sprawcy by³a pogo¹n przez ochroniarzy. B.#redni¹ przyczyn¹ ucieczki by³a ch¹eæ unikni¹cia odpowiedzialno#ci karnej. Nie mo¹na oczekiwaæ, ¹e pracownicy ochrony b¹da¹ przygl¹daæ si¹e sprawcy przest¹stwa i pozwol¹, aby spokojnym krokiem oddali³ si¹e, co uniemo¹liwi³oby poci¹gni¹cie go do odpowiedzialno#ci karnej. Nawet nagranie z monitoringu mo¹e byæ niewystarczaj¹ce, aby ustaliæ personalia sprawcy. (...) nawet, ¹e P. M. nie usi³owa³ w sklepie (...) dokonaæ przest¹stwa, to po pierwsze jego bieg nale¹za³o uznaæ za co najmniej niebezpieczny dla innych klientów Centrum Handlowego, a po drugie to jego dzia³anie doprowadzi³o do szkody, gdy¹ to w³a#nie on wpad³ na powoda i spowodowa³ jego upadek.

W tej sytuacji skr¹otowo nale¹zy odnieæ si¹e do odpowiedzialno#ci pozwanego jako odpowiedzialno#ci za cudze czyny. Zgodnie bowiem z art. 429 k.c. kto powierza wykonanie czynno#ci drugiemu, ten jest odpowiedzialny za szkod¹ wyrz¹dzon¹ przez sprawc¹ przy wykonywaniu powierzonych mu czynno#ci, chyba ¹e nie ponosi winy w wyborze albo ¹e wykonanie czynno#ci powierzy³ osobie, przedsi¹biorstwu lub zak³adowi, które w zakresie swej dzia³alno#ci zawodowej trudni¹ si¹e wykonywaniem takich czynno#ci.

Po pierwsze pow¹ód nie wykaza³, aby pozwany powierzy³ us³ugi w zakresie ochrony os¹ób i mienia na terenie sklepu wielkopowierzchniowego A.. Pozwany nie powierzy³ nawet takich us³ug na terenie poza sklepem, gdy¹ jak wynika ze z³o¹onej umowy (vide: k. 93-100) czynno#ci te powierzone zosta³y przez Centrum (...) sp. z o.o. w W..

Poza tym okoliczno#ci¹ egzoneracyjn¹ w tym przypadku jest powierzenie wykonywania tych czynno#ci profesjonaln¹ie. Z¹zywszy na koncesjonowanie dzia³alno#ci o tym charakterze (art. 15 ust. 1 ustawy o ochronie os¹ób i mienia) nie ulega³o w¹tpliwo#ci, ¹e powierzaj¹cy takie czynno#ci zwolniony jest z odpowiedzialno#ci za szkody powsta³e z winy tego podmiotu, wzgl¹ednie przez jego pracowników (w zw. z art. 430 k.c.).

(...) nie znalaz³ tak¹e podstaw do uznania, aby pozwany zobowi¹zany by³ do wprowadzenia jakichkolwiek regulacji dotycz¹cych funkcjonowania pracowników ochrony na terenie centrum handlowego. W szczeg¹olno#ci pozwany nie odpowiada³ za dzia³ania pracowników ochrony jednego sklep¹ na jego terenie. Je¹eli # jak twierdzi pow¹ód #

działanie pracownika ochrony było bezprawne, to tym bardziej nie jest konieczne, aby wprowadzać jakiegokolwiek ponadustawowe regulacje, o czym w formie pytań retorycznych argumentowa³ pozwany.

Nie było także podstaw do uznania, że zarządca Centrum Handlowe ponosi³ odpowiedzialność na zasadzie ryzyka stosownie do art. 435 § 1 k.c., stanowi¹cego, że prowadz¹cy na własny rachunek przedsiębiorstwo lub zakład wprawiany w ruch za pomoc¹ si³ przyrody (pary, gazu, elektryczności, paliw płynnych itp.) ponosi odpowiedzialność za szkodę na osobie lub mieniu, wyrz¹dzon¹ komukolwiek przez ruch przedsiębiorstwa lub zakładu, chyba że szkoda nast¹pi³a wskutek si³y wyższej albo wy³cznie z winy poszkodowanego lub osoby trzeciej, za którą nie ponosi odpowiedzialności.

Brak jest bowiem podstaw do zakwalifikowania Centrum Handlowego jako przedsiębiorstwa wprawianego w ruch za pomoc¹ si³ przyrody. Powodem wprowadzenia przez ustawodawcę obostrzonej odpowiedzialności opartej na zasadzie ryzyka było rozwój techniki i stosowanie przez przedsiębiorców w celu prowadzenia działalności gospodarczej takich urządzeń, które powodują poważne zagrożenie dla otoczenia. Dlatego do zastosowania opisanej regulacji nie wystarcza, aby przedsiębiorstwo wykorzystywa³o elementarne si³y przyrody (np. energię elektryczną, paliwa, gaz), lecz chodzi tu o procesy polegające na przetwarzaniu energii elementarnej na pracę lub inne postacie energii, co wymaga użycia maszyn i innych urządzeń. W orzecznictwie trafnie wskazuje się, że ustalając zakres stosowania powyższego przepisu, należy uwzględnić trzy elementy: stopień zagrożenia ze strony stosowanych urządzeń, stopień komplikacji przy przetwarzaniu energii elementarnej na pracę oraz ogólny poziom techniki (por. wyrok Sądu N.ższego z dnia 12 lipca 1977 r., IV CR 216/77, OSNC 1978/4/73).

Centrum Handlowe korzysta z urządzeń zasilanych energią elektryczną, ale nie przetwarza tej energii, a urządzenia korzystające z tej energii nie stwarzają zagrożenia dla otoczenia. W społeczeństwie powszechne jest korzystanie z analogicznych urządzeń. Wreszcie powstała szkoda nie pozostawała w jakimkolwiek związku z działaniem urządzeń wprawianych w ruch za pomoc¹ si³ przyrody.

Nie było więc podstaw, aby do pozwanego stosować art. 435 § 1 k.c., będący podstawą rozszerzonej odpowiedzialności odszkodowawczej ponoszonej przez przedsiębiorstwo wprawiane w ruch za pomoc¹ si³ przyrody.

Negatywna ocena roszczenia powoda co do zasady (...) z badania wysokości poniesionej szkody majątkowej jak i niemajątkowej, czego wyraz stanowiły opisane na wstępie rozważań rozstrzygnięcia w przedmiocie pominięcia dowodów.

Pomimo powyższej oceny (...), że podniesiony zarzut przedawnienia okazał się chybiony. Do szkody doszło dnia 30 marca 2015 roku. Wniosek o zawezwanie do próby ugodowej wniesiony dnia 29 marca 2018 roku stosownie do treści art. 123 § 1 pkt 1 k.c. przerwał bieg przedawnienia i rozpoczął na nowo jeszcze w tym samym roku. Żyłwszy na regulację art. 118 k.c. i upływu terminu przedawnienia na koniec roku kalendarzowe, to zgłoszone pozwem wniesionym dnia 30 grudnia 2021 roku roszczenie nie mogło być przedawnione, przyjmując za stronami co najmniej 3-letnimi termin przedawnienia.

(...) na uwadze całości rozważań (...) na podstawie art. 415 k.c., art. 429 k.c. (w zw. z art. 430 k.c.) oraz art. 435 § 1 k.c. stosowanych a contrario powództwo w punkcie I. wyroku należało oddalić.

O kosztach procesu orzeczono w punkcie II. wyroku na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z § 2 pkt 5 rozporządzenia Ministra S.żci z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U.2015.1800 ze

zm.), obciążając powoda jako przegrywającego proces kosztów procesu, na co składają się: wynagrodzenie kwalifikowanego pełnomocnika w osobie adwokata (3.600,00 zł) oraz opłata skarbową od pełnomocnictwa (17,00 zł).